

Ναυπάκτου Ιερόθεος: Παρενέργειες δύο πράξεων

/ Γνώμες

Παρενέργειες δύο πράξεων

Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιεροθέου

Τό γεγονός πού προκάλεσε τήν προσοχή τῶν ἀνθρώπων αὐτές τίς ἡμέρες ἦταν τόσο ἡ ἀνάρτηση συγκεκριμένων ἔργων στήν ἐκθεση τῆς Ἑθνικῆς Πινακοθήκης, ὅσο καί οἱ βίαιες ἐνέργειες βουλευτοῦ πού ἐνοχλήθηκε ἀπό τό γεγονός αὐτό.

Καί τά δύο γεγονότα ξεφεύγουν ἀπό τά ὅρια σέ μιά εὐνομούμενη δημοκρατική πολιτεία καί δέν μπορεῖ νά θεωρηθοῦν ὡς πρότυπα ἐνεργειῶν στήν ἐποχή μας πού χαρακτηρίζεται ὡς ἐποχή σεβασμοῦ τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν καί «τῆς κάθε ἐτερότητας».

Ἀπό τήν μιά πλευρά ἡ Ἑθνική Πινακοθήκη πρέπει νά προβάλλη τόν πολιτισμό κάθε Ἑθνους, τήν παράδοσή του, τήν τέχνη του σέ ὅλες τίς ἐκφράσεις της. Φυσικά, ἡ ἐλευθερία τῆς τέχνης πρέπει νά γίνεται σεβαστή, ἀλλά καί ἡ κάθε ἐλευθερία ἔχει

τά όριά της.

Είναι βασικός κανόνας ότι ή έλευθερία έκφράζεται μέσα στην ένότητα του συνόλου, γιατί διαφορετικά είναι άναρχία, καί ή ένότητα του συνόλου πρέπει νά λειτουργή μέ σεβασμό στην έλευθερία του κάθε άτομου.

Πάντως, όταν ή τέχνη γίνεται κατά κάποιον τρόπο άλλοθι γιά τήν αποδόμηση τής προσωπικότητας κάποιου, πρέπει νά κρίνεται. Τά συγκεκριμένα έργα πού παρουσιάστηκαν στην Έθνική Πινακοθήκη δέν επανερμηνεύουν απλώς όρισμένα «σύμβολα», αλλά αποδομοϋν συγκεκριμένα πρόσωπα μέ έναν σουρεαλιστικό μανδύα καί ανατρέπουν τήν είκονογραφική παράδοση απεικόνισής τους μέ προκλητικό τρόπο.

Τά έργα αποδίδονται αϋτά όνομαστικά σέ συγκεκριμένους άγίους, πού σημαίνει ότι γιά ένα μεγάλο μέρος τουλάχιστον του κοινωνικού συνόλου καί τής πολιτισμικής τους παραδόσεως ή αποδόμησή τους είναι προσβλητική.

Μοϋ άρεσε ή τοποθέτηση του καταξιωμένου άγιογράφου – καλλιτέχνη Γιώργου Κόρδη πού έγραψε αϋτές τίς ήμέρες: «Οί είκόνες δείχνουν συγκεκριμένα πρόσωπα καί όχι νοήματα ή έννοιες. Συνεπώς δέν επιδέχονται έρμηνεία. Είναι αϋτό πού είναι. Καί έπομένως δέν μπορεί κανείς νά τίς αλλοιώνει κατά βούληση. Έάν τό κάνει πρέπει νά δηλώσει πώς αϋτό δέν είναι ή είκόνα του συγκεκριμένου άγίου, αλλά κάτι άλλο διαφορετικό. Πράγμα θεμιτό».

Άπό τήν άλλη πλευρά οί άντιδράσεις άπέναντι σέ έκφράσεις «νεοπαγανιστικές», άφοϋ άλλωστε δηλώθηκε ότι «ή θρησκεία (καί ή Έκκλησία;) «άποτελεί τό πιό κίτς στοιχείο τής λαογραφίας μας, γεμάτη θαύματα, τραγωδίες καί κατάρεις, είναι ή σύγχρονη μυθολογία μας», πρέπει νά γίνονται μέσα άπό τίς δημοκρατικές διαδικασίες. Ζοϋμε σέ δημοκρατική κοινωνία πού αποδέχεται τήν δημόσια κριτική, έχουμε μιά έκπληκτική γλώσσα πού μάς δίνει τήν δυνατότητα νά έκφράζουμε τίς άπόψεις μας πολύ κριτικά μέ τίς κατάλληλες λέξεις, μέσα στά όρια τής εϋπρέπειας καί τής ευγένειας.

Οί προκλήσεις δέν διορθώνονται μέ άλλες προκλήσεις. Σέ τέτοια περίπτωση τό πρόβλημα διαιωνίζεται. Η Έκκλησία δέν υίοθετεί βιαιότητες, άλλωστε ή ίδια δέχθηκε τέτοιες βίαιες πράξεις άπό τούς Βανδάλους, στην Ίταλία καί τήν Εϋρώπη στό παρελθόν, έξ οϋ καί ό όρος «βανδαλισμός» μέ τήν κατεδάφιση Ναών, έργων πολιτισμοϋ. Ο Άπόστολος Παϋλος είναι σαφής: «Μή νικῶ ὑπό του κακοϋ, αλλά νικά έν τῷ αγαθῷ τό κακόν» (Ρωμ. 12, 21).

Στήν κοινωνία πού ζοϋμε, ή όποία είναι τραυματισμένη, πληγωμένη καί έν πολλοίς διχασμένη, ή Έκκλησία καί οί δυνάμεις αϋτοϋ του τόπου πού έχουν εϋθύνη, πρέπει

νά ενεργοῦν συντονισμένα, ἑνωτικά, θεραπευτικά σέ ὅλα τά επίπεδα. Καί οἱ διαφορές πρέπει νά ἐπιλύονται μέ νόμιμο καί πολιτισμένο τρόπο καί βεβαίως νά ἀποστασιοποιούμαστε ἀπό ἀκραΐες καταστάσεις, διότι ἰσχύει ὁ γενικός κανόνας: «οἱ ἀκρότητες εἶναι ἰσότητες».

(Δημοσιεύθηκε στήν ἐφημερίδα, ΤΑ ΝΕΑ, 15 Μαρτίου 2025)